

HARİTA BİLGİSİ

HARİTA

- ***Kuşbakışı görünümün Ölçekli Düzleme aktarılmasıdır.***

KROKİ

- ***Kuşbakişı görünümün
Kabataslak (ölçeksiz)
Düzleme aktarılmasıdır.***

- ***Yeryüzünün bir bölümünün kuş bakışı olarak çizilmesiyle elde edilen şekillerin harita özelliğini taşıyabilmesi için, çizimin belirli bir ölçek dahilinde yapılması gerekir.***

- ***Dünya haritalarında yer şekilleri gerçeğe tam uygun olarak gösterilemez. Alan , açı, uzunluk bozulmaları meydana gelir.***

Sebebi: Küre şeklindeki bir yüzeyin düzleme aktarılmış olmasıdır (dünyanın şekli).

Haritalardaki bozulma

Ekvator'dan Kutuplara doğru artar.

Projeksiyon Yöntemleri

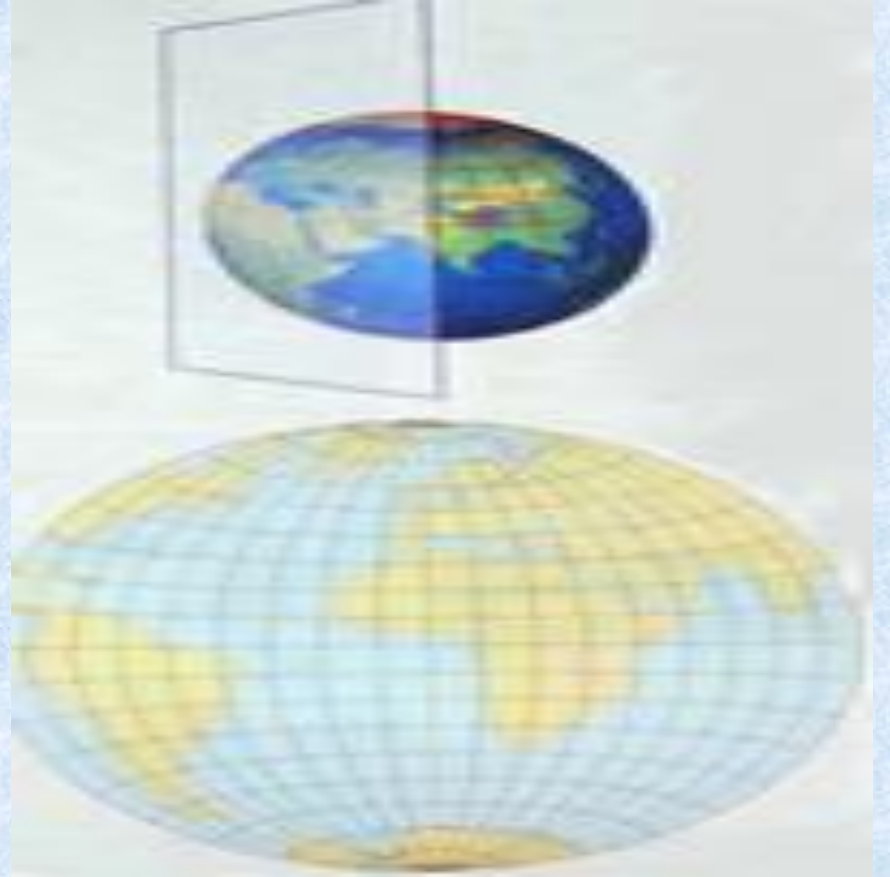
Silindir Projeksiyonu

Ekvator çevresini göstermek için kullanılır. Bozulma Kutuplara doğru artar. Paralellerin boyu eşit gösterilir. Meridyenler Kutuplarda birleşmez.

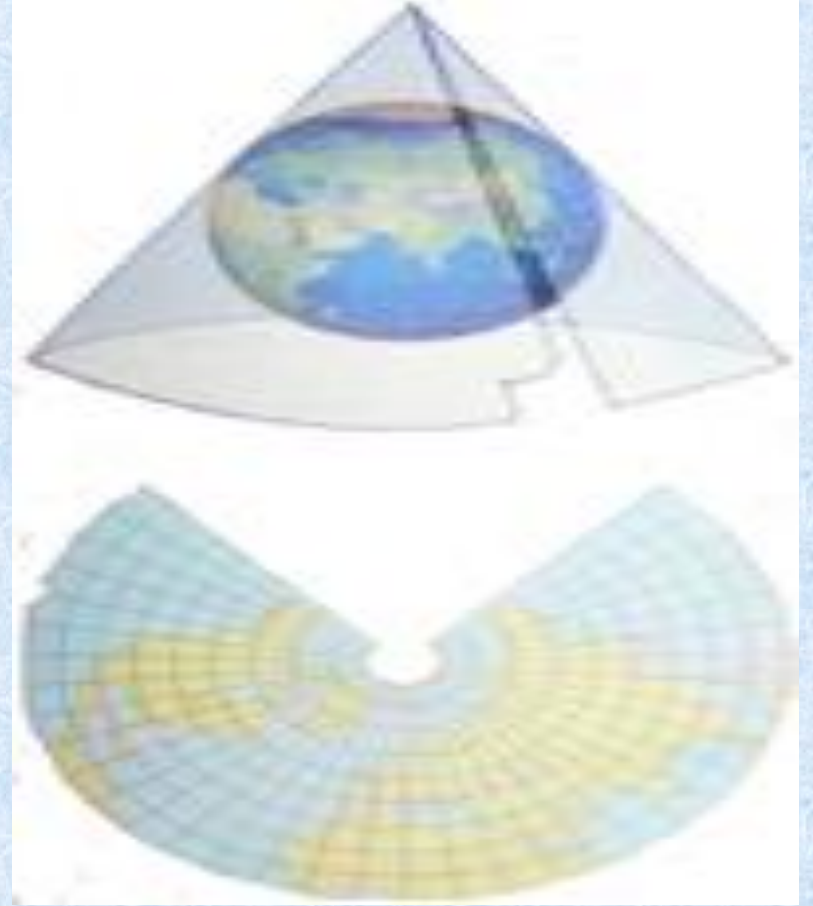
Düzlem (ufki) Projeksiyonu

Orta enlemler çevresini göstermek için kullanılır. Bu projeksiyonla elde edilen haritalarda biçim ve alan bozulmaları çok fazladır. Bu haritalar daha çok denizcilik ve havacılıkta kullanılır.

Koni Projeksiyonu

***Kutuplar
çevresini
göstermek
için
kullanılır***

Harita Çiziminde Dikkat Edilecek Özellikler

- İlk olarak kullanım amacı belirlenmeli ve amaca uygun konu başlığı konulmalı.
- Küçültme oranı (ölçek) belirlenmeli.
- Çizim yöntemi belirlenmeli.
- Enlem ve boylam gösterilmeli. Eğer çok küçük alan ise yön işareti konulmalıdır.

■ ***Lejant belirtilmeli***

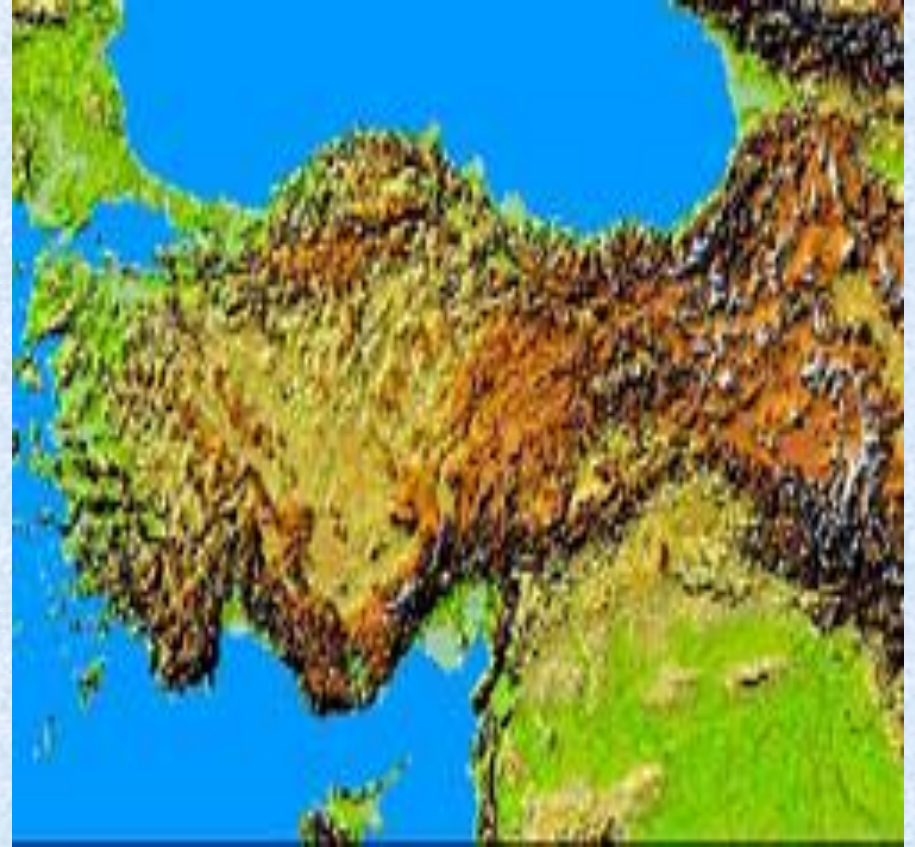
(Lejant: Haritalarda kullanılan işaret ve renklerin ifade edildiği tablodur.)

VARSAVARİTİLERİ

A-Konularına Göre Haritalar

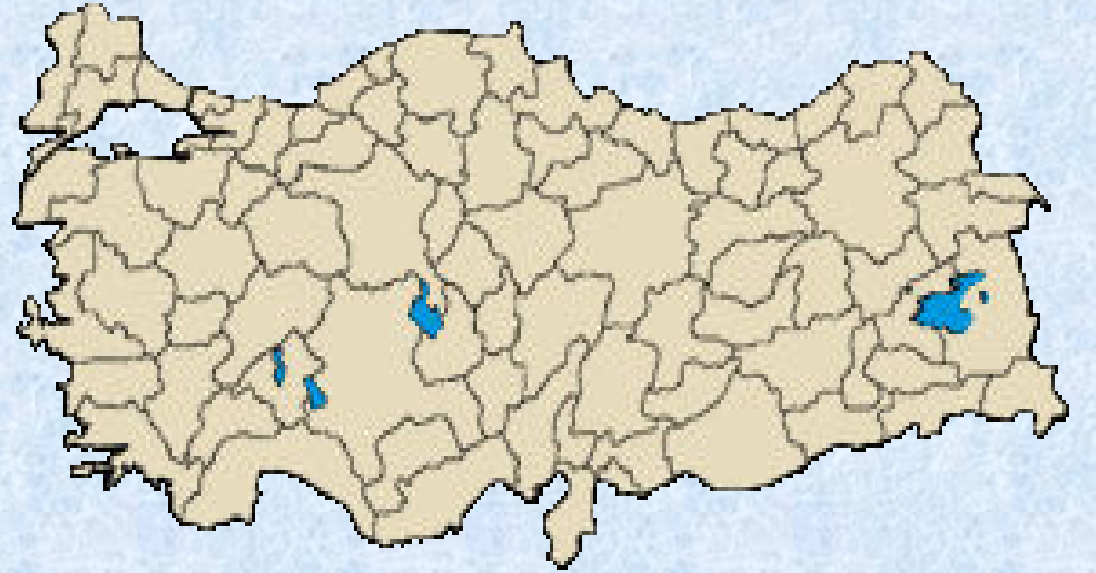
Fiziki haritalar

Yer Şekillerini gösteren haritalardır. Bu haritalardan yararlanarak; profil çıkarılabilir, konum belirlenir, alan-uzunluk hesaplanabilir, yerel saat farkı bulunabilir, yön tayini yapılabilir, yükselteler tespit edilebilir.

Siyasi (idari) haritalar

***Sınırları
gösteren
haritalardır***

Beşeri ve Ekonomik haritalar

Nüfusun dağılışı, ırk, dil, dinlere göre dağılışı, tarım, hayvancılık, ormancılık, sanayi ,madencilik gibi özellikleri gösteren haritalardır.

Özel Haritalar

Konunun uzmanlarınca çizilen haritalardır. İklim (izoterm, izobar gibi) , turizm, deprem, toprak, karayolları ve bitki örtüsü haritaları özel haritalara örnektir.

B- Ölçeklerine Göre Haritalar

Büyük ölçekli haritalar

- ***Planlar: Ölçeği 1/20.000 'den daha büyük olan haritalardır. En ayrıntılı haritalardır.***
- ***Topoğrafya Haritaları: Ölçeği 1/20.000-1/200.000 arasında olan haritalardır. Yer şekillerini en ayrıntılı gösteren haritalardır.***

Orta Ölçekli Haritalar

Ölçeği ,

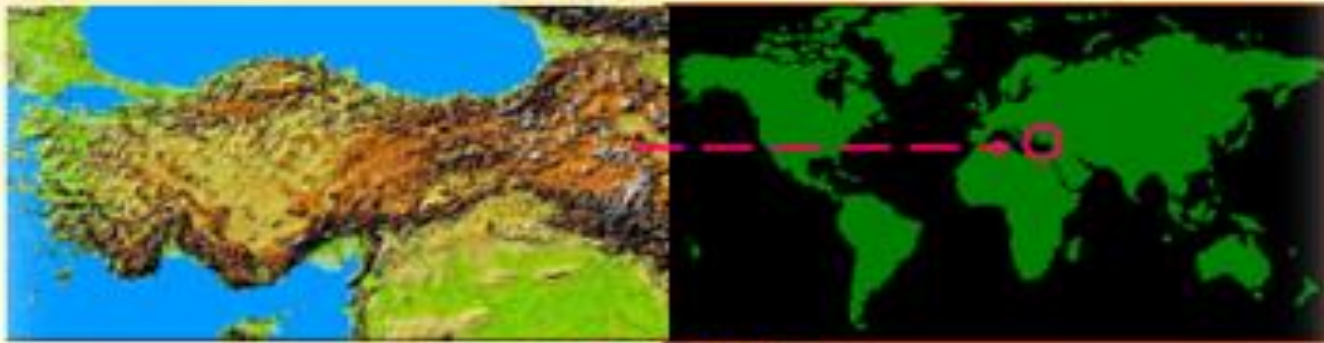
1/200.000-1/500.000

arasındaki haritalardır.

Küçük Ölçekli Haritalar

***Ölçeği 1/500.000 'den
daha küçük ölçekli
haritalardır.***

Büyük Ölçekli Haritalar	Küçük Ölçekli Haritalar
Ölçek paydası küçük	Büyük
Gösterilen alan dar	Geniş
Ayrıntı fazla	Az
Bozulma az	Fazla
Harita alanı geniş (aynı bölge için)	Dar
İzohipsler arası yükselti farkı az (10-20 m gibi)	İzohipsler arası yükselti farkı fazla (100-200 m gibi)

ÖLÇEKLER

1.KESİR ÖLÇEK

Kesirlerle ifade edilen ölçeklerdir. Kesir ölçekte birim yazılmaz. Her zaman cm cinsindedir.

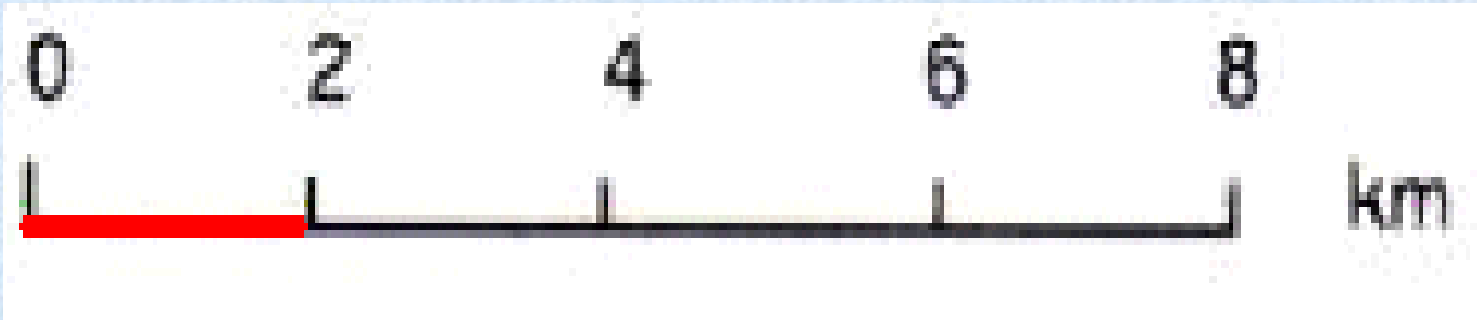
$$\text{Ölçek} = \frac{\text{Harita Uzunluğu}}{\text{Gerçek Uzunluk}}$$

Örnek: Gerçekte 90 km olan Manisa-Soma arası haritada 6cm ile gösterilmiştir. Haritanın ölçeği nedir?

$$\text{Ölçek} = \frac{6 \text{ cm}}{90 \text{ km}} = \frac{1 \text{ cm}}{15 \text{ km}} = \frac{1}{1.500.000}$$

2.ÇİZGİ (GRAFİK) ÖLÇEĞİ

Çizgilerle ifade edilen ölçeklerdir. Bu ölçekte çentikler arasındaki uzaklık farkı birbirine eşittir.

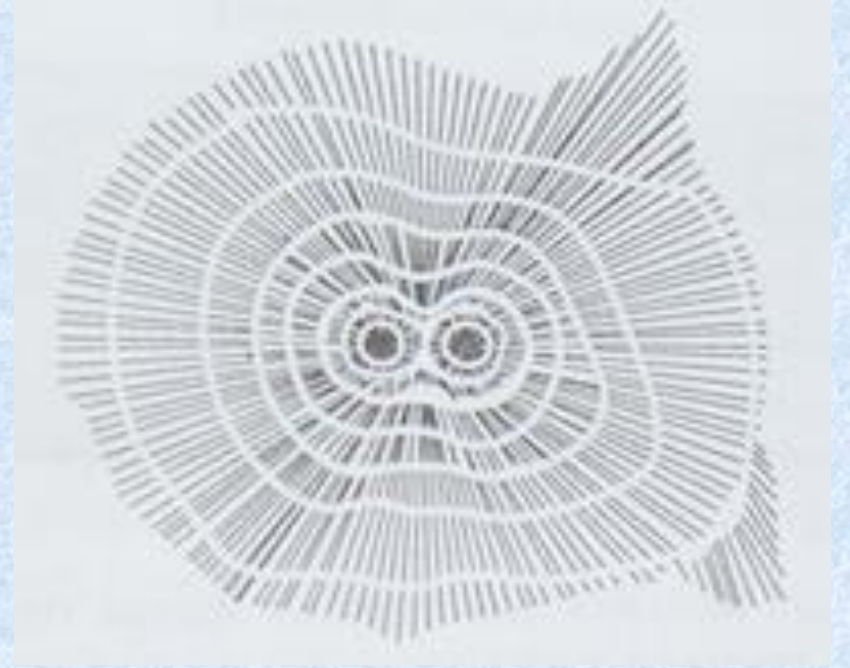
1.RENKLENDİRME YÖNTEMİ

Bu yöntemde yer şekilleri renklerle ifade edilir. Her renk belirli bir yüksekliği göstermek için kullanılır.

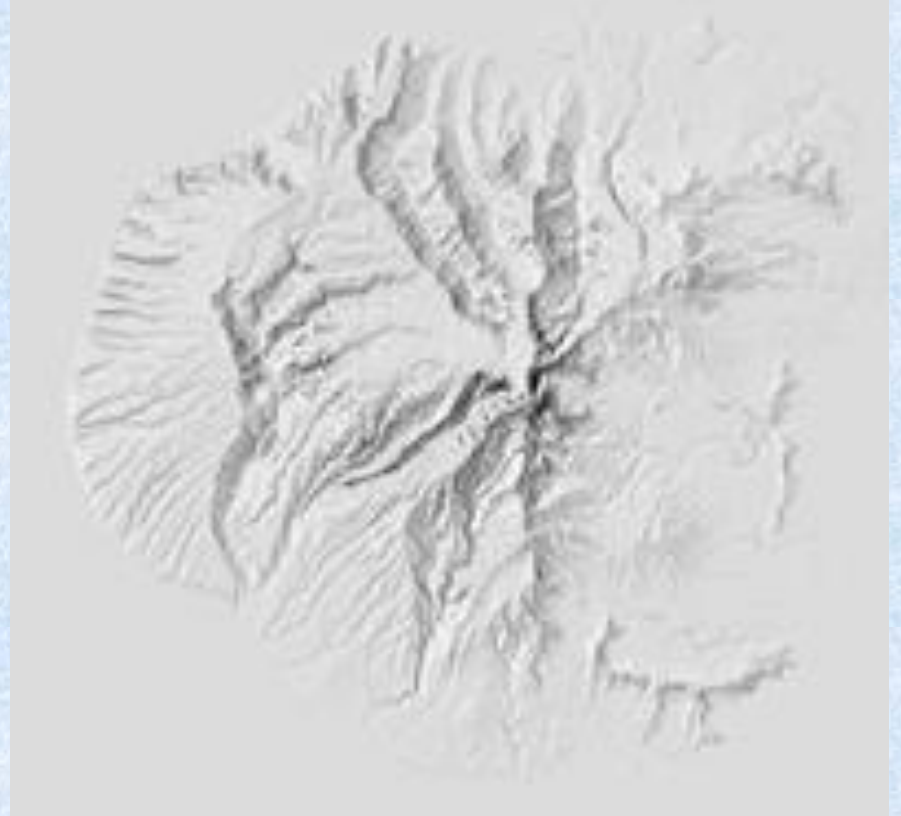
2.TARAMA YÖNTEMİ

Bu yöntemde eğimin fazla olduğu yerlerde taramalar kısa, kalın ve sık geçirilirken, eğimin azaldığı yerlerde uzun, ince ve seyrek geçirilmektedir. Düz yerler ise boş bırakılmaktadır.

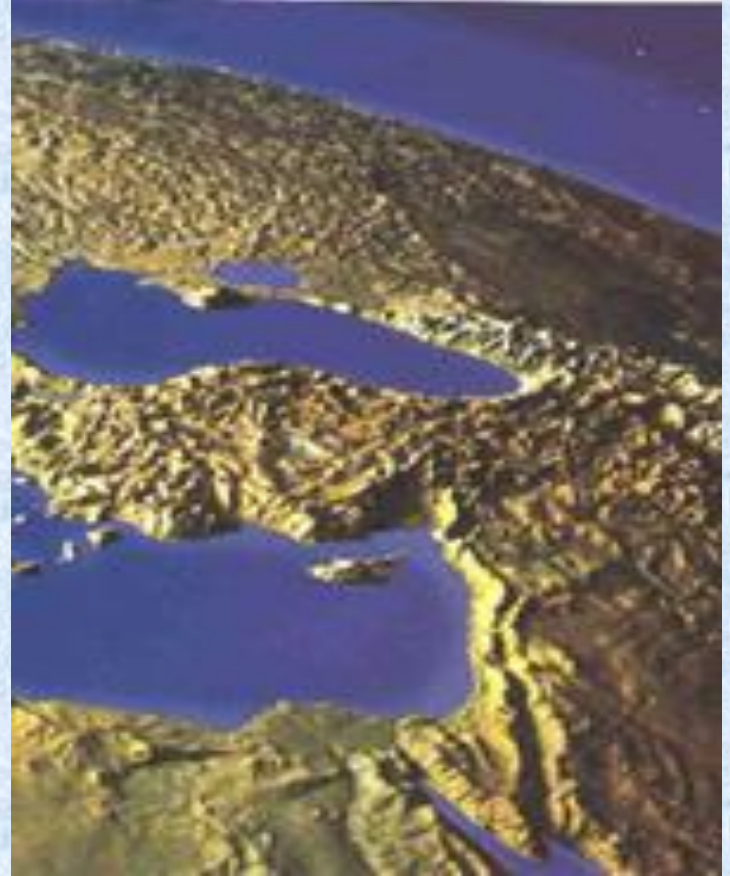
3.GÖLGELENDİRME YÖNTEMİ

Haritanın bir köşesinden 45° açıyla ışık geldiği varsayılmaktadır. Buna göre ışık alan yerlerde herhangi bir işlem yapılmazken, ışık almayan yerde gölgeleme yapılmaktadır. Tek başına kullanışlı değildir. Haritacılıkta daha çok yardımcı bir yöntem olarak kullanılır.

4.KABARTMA YÖNTEMİ

Maket türü haritalardır. Yer şekillerini en iyi gösteren haritalardır. Fakat yapılması ve taşınması zor olduğundan pek kullanışlı değildir.

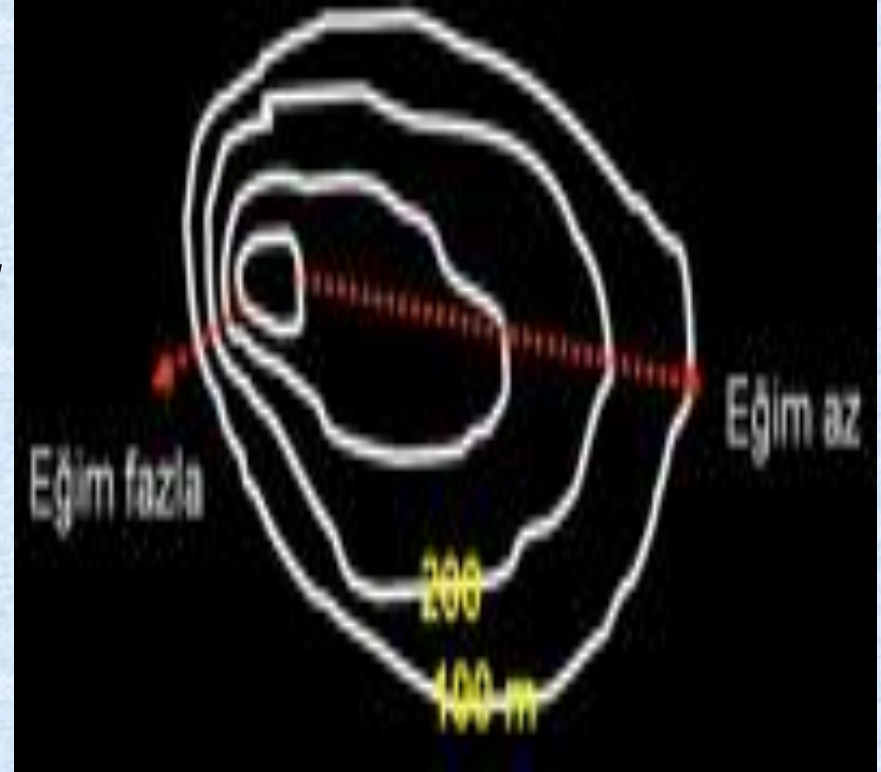
5.İZOHİPS (EŞ YÜKSELTİ) YÖNTEMİ

***İzobat: Eş derinlik
(deniz ve göllerde
kullanılır.)***

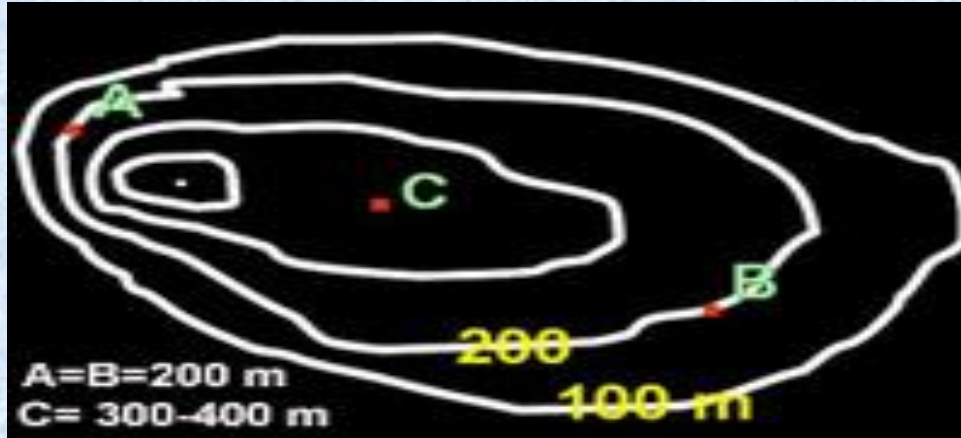
İZOHİPSLERİN ÖZELLİKLERİ

- ***İç içe kapalı eğrilerdir.***
- ***Birbirini kesmezler.***
- ***Yükseltisi en az olan en dıştadır. Dıştan içe doğru yükselti artar.***
- ***Aralarındaki yükselti farkı birbirine eşittir (Equdistance)***

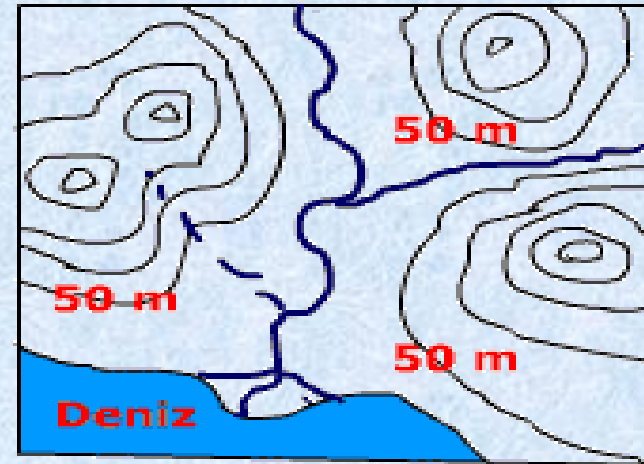
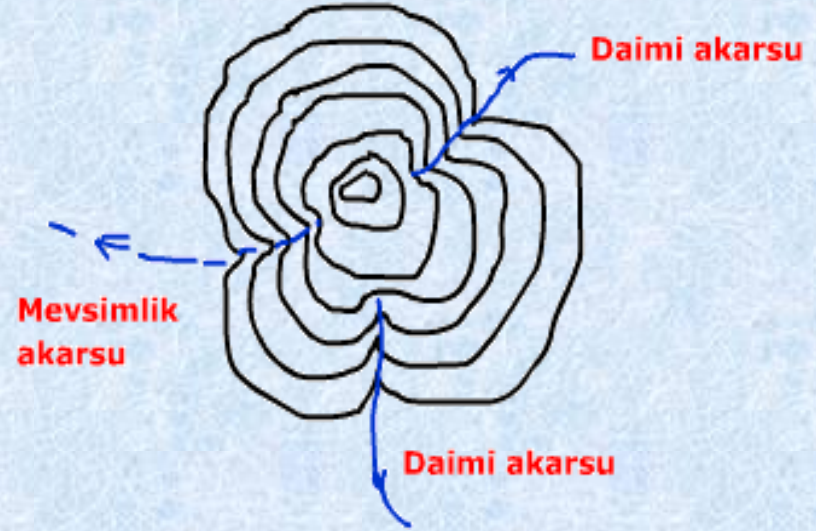
- ***İzohipslerin sık veya seyrek geçmesi yer şekillerine bağlıdır.***
- ***İzohipslerin sık geçtiği yerde eğim fazladır. Seyrek geçtiği yerde eğim azdır.***
- ***Eğim arttıkça yatay mesafe kısalır***

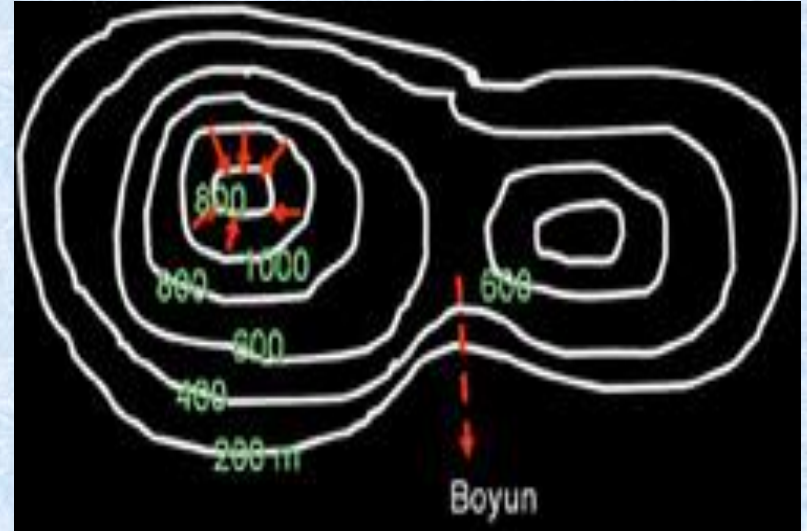
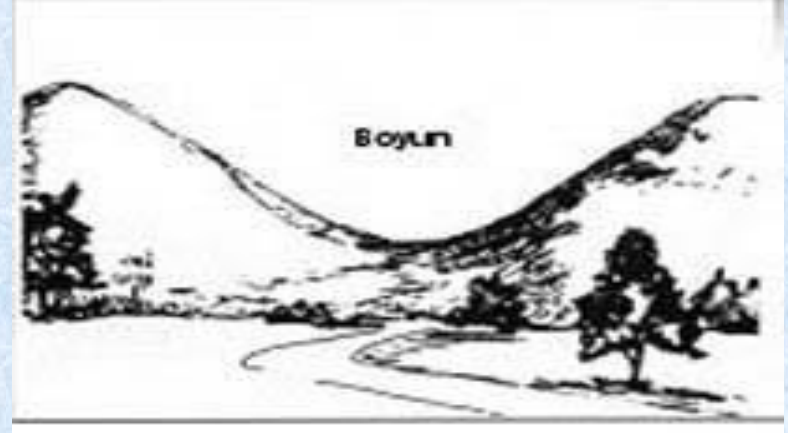
- *Aynı izohips çizgisi üzerindeki bütün noktalarda yükselti aynıdır.*
- *İzohips çizgisi üzerinde olmayan bir noktanın kesin yükseltisi bilinemez.*
- *Dağ dorukları (zirveler) nokta halinde gösterilir.*

- **Akarsu vadileri yükseltinin arttığı yöne doğru girinti oluşturur.**
- **Yükseltinin arttığı yöne doğru "U " harfi oluşmuş ise buna sırt denir**
- **Akarsudan sonraki ilk yükselti birbirine eşittir.**
- **Kıyı çizgisi (deniz kıyısı) sıfır metredir.**

- **Tabanı aynı olan iki tepe arasındaki küçük düzlüğe boyun denir.**
- **Ok işareti çevresine göre çukur olan (kapalı çukur-çanak-krater) yerleri gösterir.**

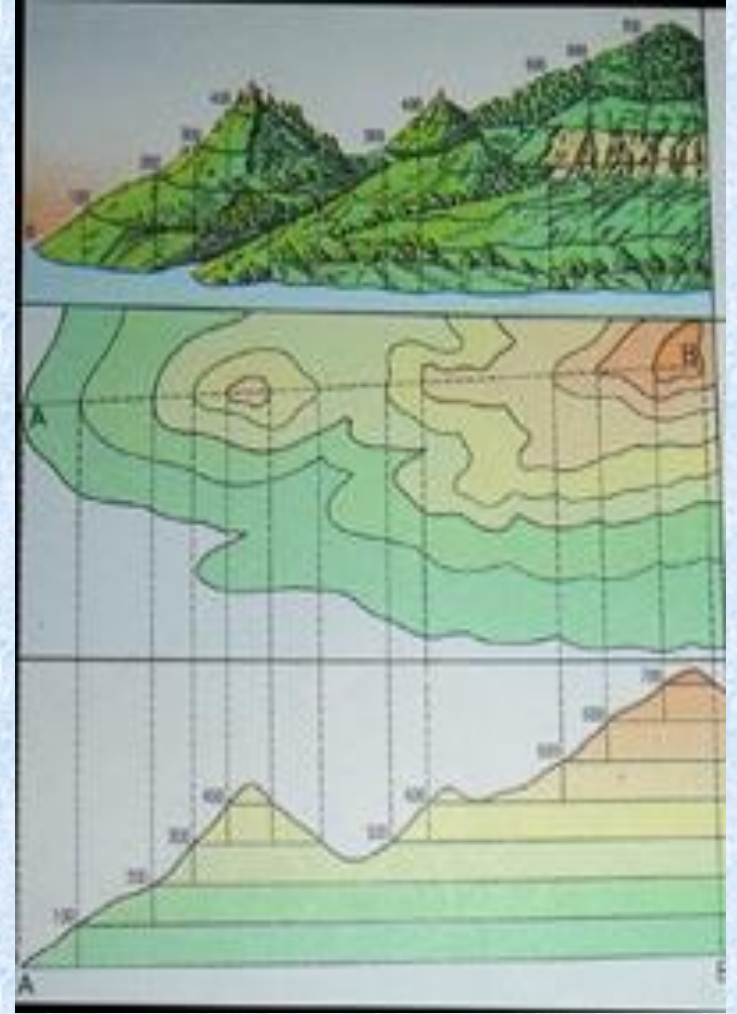

PROFIL CINTARMA

Yeryüzü şekillerinin yandan görünüşüne (kesitine) profil denir.

Profil Şu Şekilde Çıkarılır;

- **Profili çıkarılacak olan noktaların arasına bir doğru çizilir.**
- **Bu doğrunun kestiği izohipslerin yükselti değerleri, alt kısma çizilecek yükselti ölçeği ile kesiştirilir.**
- **Kesişen noktalar birleştirildiğinde profil çıkarılmış olur.**

U
KIMBULINA

Eğim arttıkça yatay mesafe azalır.

Eğim şu formülle bulunur ;

$$\text{EĞİM} = \frac{\text{Yükselti Farkı}}{\text{Gerçek Uzunluk}} \times \begin{matrix} 100 \text{ veya} \\ 1000 \end{matrix}$$

Copyright © SEYYID KH@N